

Etki Yatırımında Etki Ölçümlenmesi ve Yönetimi Üzerine Çerçeve Metni

7 Aralık 2021 Versiyon 1.0

Etki Yatırımında Etki Ölçümlenmesi ve Yönetimi Üzerine Çerçeve Metni 7 Aralık 2021

Bu belgenin, olumlu ve olumsuz etki hususlarının yatırım ve iş kararlarına dahil edilmesi ve ayrıca ilgili alandaki değişiklik ve gelişmeler hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi adına, yatırımcılar, işletmeler ve diğer paydaşlar tarafından kullanılması amaçlanmaktadır.

Bu makale Etkiyap Ekibi'nden Melek De-Wint tarafından hazırlanmış ve UNDP İstanbul Uluslararası Özel Sektör Geliştirme Merkezi'nden Melisa Aslan tarafından düzenlenmiştir.

Giriş

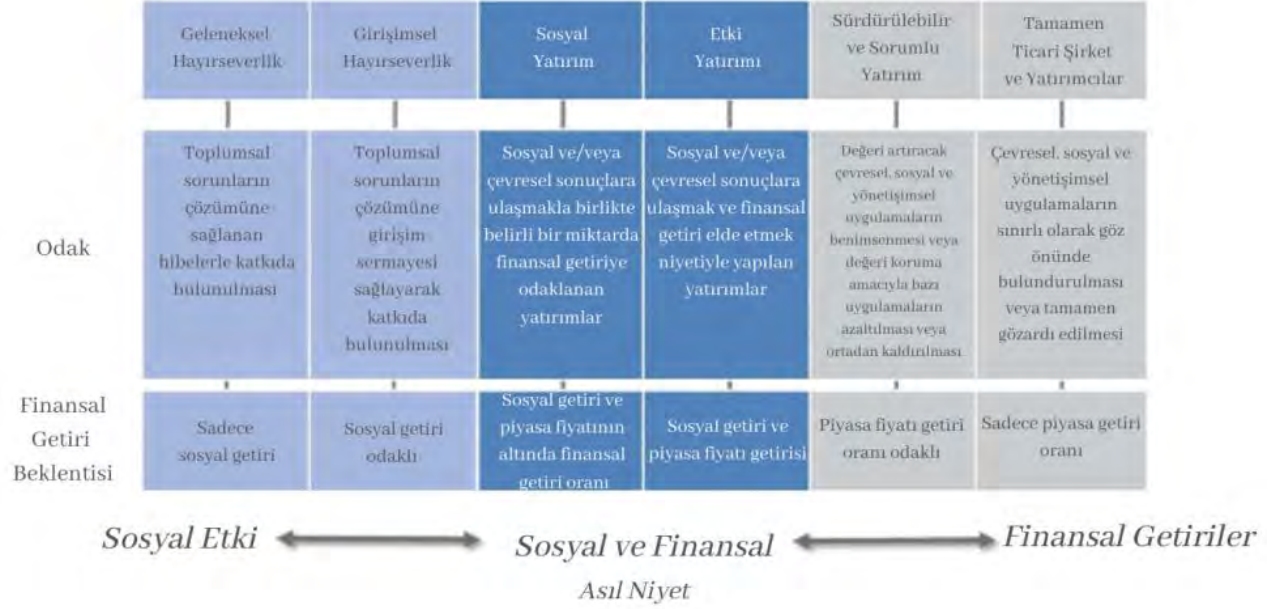
2015 yılında, Birleşmiş Milletlere (BM) üye 193 devlet, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını (SKA'lar) oybirliğiyle kabul ederek bu amaçları 2030 yılına kadar yoksulluğu sona erdirmeye yolunda küresel bir gündem olarak benimsemeyi taahhüt etmiştir. SKA'lar açlığı sona erdirmekten iklim değişikliğini önlemeye kadar uzanan 17 temel hedefi kapsamakta ve topluca, sürdürülebilir bir gelecek ve daha müreffeh bir dünya için kritik bir yol haritası çizmektedirler. Bu heyecan verici ve istek uyandıran gündemin bir parçası olarak BM, ayrıca, özel sektörün bu hedeflere ulaşmada temel bir rol oynaması için güçlü bir eylem çağrısı yapmıştı.

Özel sektör her geçen gün, belirli sosyal, çevresel ve ekonomik sonuçlara yatırım yapmaya daha fazla odaklanarak bu çağrıya yanıt vermektedir. Bununla beraber geleneksel olarak diğer kuruluşlara hibe veren ve artık sosyal getirilerin yanı sıra finansal sürdürülebilirlik sağlamaya odaklanan yatırım modellerini de projelerine dahil eden vakıflar ve hayırseverler de bulunmaktadır. Sermaye yelpazesinin diğer ucundaki geleneksel yatırımcılar giderek sadece finansal getirilere odaklanmaktan uzaklaşıp çevresel, sosyal ve yönetimsel riskleri hafifletme arayışına girmiştir. Çeşitli olumlu sonuçlara ulaşmaya odaklanan yatırım fırsatlarının peşine düşen yatırımcı sayısı her geçen gün artmaktadır. Aşağıdaki tablo, geleneksel hayırseverlikten tamamen ticari amaçlı yapılan yatırımlara kadar uzanan yatırım yelpazesi içinde sosyal etki yaratabilecek farklı yatırım çeşitlerinin ana özelliklerini göstermektedir.

---

*Bu Çerçeve Metni, [paylaşılmış olan Google Forms](#) üzerinden alınan yorumlara göre belirli süre zarflarında güncellenecektir. Daha fazla bilgi için iletisim@eydk.org adresinden ekibimize ulaşabilirsiniz.

Sosyal Etki Yatırımları

OECD, 2030 SKA gündemini gerçekleştirmek için özel sektörün katılımını üç temel üzerine inşa etmektedir: mobilizasyon, uyum ve etki. SKA'ları gerçekleştirme yolunda gerekli finansmanı harekete geçirmek ve uyumlu hale getirmek ve de -en önemlisi- etki elde etmek için hem kamu hem de özel sektörün etkili etki ölçümlemesi ve yönetimi (EÖY) uygulamalarını hayata geçirmeleri gerekmektedir. *Etki yönetimi*; yatırımcıların, işletmelerin ve diğer paydaşların olumlu ve olumsuz etki değerlendirmelerini yatırım ve iş kararlarına dahil etmelerini sağlamaktadır. *Etki ölçümlemesi*, kuruluşların kendileri için etki hedefleri belirlemesine, etki performanslarını izlemesine ve etki değerlendirmesi yapmasına olanak tanımaktadır.

Bu makale, etki yatırımının tanımıyla ve dünyada ve Türkiye'de etki yatırımının durumunun değerlendirilmesi ile başlamaktadır. Daha sonra, etki yatırımında etki ölçümlemesi ve etki yönetiminin işlevlerini ve bu işlevlerin her birinde yaygın olarak kullanılan ilkeleri, çerçeveleri, standartları ve araçları tanıtmaktadır. Son olarak, EÖY'de karşılaşılabilecek zorlukları ve fırsatları tartışacaktır.

Etki Yatırımı Nedir?

Etki yatırımları, finansal getiri yanında pozitif ve ölçülebilir sosyal ve çevresel etki yaratmak amacıyla yapılan yatırımlardır. Etki yatırımları hem gelişmekte olan hem de gelişmiş piyasalarda yapılabilir ve yatırımcıların stratejik hedeflerine bağlı olarak piyasa faiz oranında veya bu oranın aşağısında bir getiriyi hedefleyebilir. Etki yatırımı dört temel özelliğe dayanır:

1. **Niyetlilik:** Etki yatırımının özünde sosyal veya çevresel sorunların ele alınmasına ve çözülmesine katkıda bulunma niyeti vardır. Etki yatırımcıları hem finansal getiri hem de olumlu etki elde etme niyetiyle yatırım yaparlar. Bu yaklaşım etki yatırımı, etki unsuru içerebilecek diğer yatırım modellerinden ayırmaktadır.
2. **Yatırımın yapılandırmasında kanıt ve etkiye ilişkin verilerin kullanımı:** Etki yatırımında, katkıda bulunmak istenen sosyal veya çevresel sorunları anlamak ve yatırımı buna göre yapılandırmak için, mümkün olduğunca kanıt ve veri dikkate alınır.
3. **Etki performansının ölçülmesi ve yönetimi:** Etki yatırımı, amaçlanan etkinin gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçmek için iyi düşünülmüş süreçlerin olmasını gerektirir. Daha sonra etki performansı, yatırım zincirinde yer alan diğer aktörler ile paylaşılır. Etki performansı bilgisi, bu aktörlerin çalışmalarını amaçlanan etkiyi sağlayacak şekilde yönetmelerine yardımcı olur.
4. **Sektörün büyümesine katkı:** Etki yatırımı büyüyen bir sektördür. Güvenilir etki yatırımı uygulamalarını esas almayı ve öğrendiklerini sektör içindeki diğer kişi ve kurumlarla paylaşarak onların da bu tecrübelerden faydalanmalarını sağlamayı kendisine görev edinmiş, her geçen gün büyüyen ve gelişen bir etki yatırımcıları topluluğu bulunmaktadır.

Etki Yatırımının Dünyadaki ve Türkiye'deki Durumu

Küresel Etki Yatırımı Ağı (GIIN)'nin tahminlerine göre, 2019 sonu itibarıyla, 1.720'den fazla kuruluş tarafından etki yatırımı olarak yönetilen varlıkların tutarı 715 milyar dolardır. Etki yatırımı; fon yöneticileri, kalkınma finansmanı kurumları, çeşitli finansal kurumlar/bankalar, özel vakıflar, emeklilik fonları ve sigorta şirketleri, aile ofisleri, bireysel yatırımcılar, sivil toplum kuruluşları (STK'lar) ve dini kurumlar dahil olmak üzere hem bireysel hem de kurumsal birçok yatırımcıyı cezbetmiştir.

Etki yatırımı sektörü; sermayelerinin gücü hakkında farklı düşünceleri olan etki yatırımcılarından, heyecan verici yeni fikirleri olan girişimcilere ve yeni çözümlerden yararlanan son tüketicilere kadar birçok başarı hikayesine tanıklık etmektedir. Örneğin, etki yatırımı [Amerika Birleşik Devletleri'ndeki "gıda çölleri"nde yaşayan toplulukların sağlığını ve refahını iyileştirmiş; Bolivya'daki kadınların yaşamlarını değiştirmiş ve Moğolistan'da insanlara ve çevreye olumlu katkılarda bulunmuştur.](#)

UNDP IICPSD'nin Kasım 2019'da yayınlanan "Türkiye'deki Etki Yatırım Ekosistemi" başlıklı raporu, Türkiye'yi, "etki yatırımı faaliyetlerini harekete geçirmek ve hem Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA)'dan hem de Doğu Avrupa, Rusya ve Orta Asya (EECA) pazarlarından yararlanmak için gelecek vaat eden bir giriş

noktası" olarak konumlandırmaktadır. Türkiye'de etki yatırımının tüm temel özelliklerini taşıyacak yatırım faaliyetlerini yürüten kişi veya kurumlar henüz bulunmamaktadır. Bununla birlikte, oldukça gelişmiş finansal pazarı ve hem ülke içindeki hem de bulunduğu bölgedeki sosyal ve çevresel sorunların çözümüne katkıda bulunmak için sahip olduğu fırsatlar dolayısıyla Türkiye avantajlı bir konuma sahiptir. Bu da, Türkiye'deki pazarın potansiyeline işaret etmektedir. Rapor, Türkiye'de en fazla etkinin yaratılması beklenen beş alana dikkat çekmektedir: mülteci geçim kaynakları, kadınların güçlendirilmesi, yenilenebilir enerji, sağlık teknolojisi ve finansal hizmetlere erişim.

Türkiye'de portföylerinde geleneksel işletmelerin yanı sıra etki yaratan çeşitli işletmelere de yer veren bazı yatırımcılar mevcuttur. Ancak, bu firmaların yatırım yaptıkları kişi veya kurumlardan açık bir şekilde etki ölçümü ve raporlaması talep edip etmedikleri ve(ya) yatırım kararlarını etki performanslarına dayandırıp dayandırmadıkları net değildir. Örneğin, İdacapital, Türkiye içinde ve dışında teknoloji, inovasyon ve büyüme yatırımları yoluyla etkiye odaklanan, İstanbul merkezli bir yatırım yönetimi firmasıdır ve şu anda etki odaklı öncü yatırımları elinde bulundurmakta ve sadece toplam(da) etki yaratan işletmelere fon tahsis etmektedir. İdacapital, fon yatırımlarının yanı sıra, kuluçka merkezleri ve hızlandırıcılar gibi yerel aracı kurumların yatırım yapılabilir girişimler (start-uplar) oluşturma yolunda daha iyi performans göstermelerini sağlayan kapsamlı bir girişimcilik ve hızlandırma destek programı yürütmektedir.

Örneğin, gelişmiş enerji verimliliği için bir hizmet olarak platform (PaaS) çözümü sunan Reengen, idacapital'ın yatırım yaptığı girişimlerden biridir.

Reengen, 2013 yılında kurulmuş bir yüksek teknoloji şirkettir. Reengen'in Energy IoT Platformu, ticari binalar, endüstriyel tesisler ve yenilenebilir enerji santralleri için bulut tabanlı bir PaaS veri analizi çözümü olarak kurulmuştur. Halihazırda 5 farklı ülkedeki binlerce binadan veri toplayan veri bilimi merkezli IoT Platformu, müşterilerine enerji tasarrufu, operasyonel verimlilik, enerji tedarik optimizasyonu ve öngörücü bakım sağlamak için makine öğrenimi algoritmaları ve büyük veri analitiği kullanmaktadır. Reengen şu anda Aygaz, İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), Vodafone, Enerjisa, TEB, Boyner, IKEA, Enerjisa ve Medical Park gibi devlerin de aralarında bulunduğu 100'e yakın şirketle çalışmaktadır. Reengen, Avrupa Birliği FP7 Araştırma Projeleri fonundan 1 milyon Euro hibe almıştır ve 2015 yılında Silikon Vadisi'nde NASA Ames Araştırma Merkezi'ne seçilen birkaç girişimden biridir.

SKA'lar

7 ENERJİ TASARRUFU
11 ENERJİ TASARRUFU
12 ENERJİ TASARRUFU
13 ENERJİ TASARRUFU

Reengen'in IoT platformu, enerji tasarrufuna yardımcı olmakta ve enerji maliyetlerini yaklaşık olarak %10 oranında azaltmaktadır. Reengen, uygun fiyatlı ve temiz enerji kullanan sürdürülebilir şehirler ve topluluklar yaratmada (olumlu) bir etkiye sahiptir. Reengen'in akıllı şehirlerin yaratılmasında etkili olması, Amaç 7 ve 11 ile uyumludur. Reengen'in platformu, bu süreçleri daha verimli ve dolayısıyla ihtiyatlı hale getirerek tüketim ve üretim üzerinde de bir etkiye sahiptir. Ayrıca yaptığı enerji tasarrufu, aşırı enerji tüketimi sırasında açığa çıkan CO2 miktarını azaltarak dolaylı olarak iklimi korumaya yardımcı olmaktadır. Dolayısıyla, Reengen'in enerji tasarrufu sağlayarak ve maliyetleri düşürürken çevreye de yardım etmesi ile Amaç 12 ve 13'e de uyduğu söylenebilir. 2020'nin ilk ve üçüncü çeyreğinde Reengen, 43,1 GWh enerji tasarrufu sağlamayı başarmış ve 11 bin ton CO2 emisyonunu önlemiştir. Çevre ve toplum üzerindeki etkisiyle Reengen, 56 bini orta veya düşük gelir düzeyinden olmak üzere yaklaşık 80 bin kişinin yaşamlarını olumlu etkilemiştir.

Finansal durum

Reengen, bir sosyal etki yatırımının olmasının yanı sıra mali açıdan da umut vadetmektedir. 2020 yılı boyunca, Reengen'in yıllık brüt geliri yaklaşık olarak 750 bin dolarken 2023 sonuna kadar 15 kat büyüyerek 10 milyon dolarlık yinelenen bir gelire ulaşmayı hedeflemektedir.

Etki Ölçümlenmesi ve Yönetimi (EÖY)

Etki ölçümlenmesi ve etki yönetimi (EÖY), yatırımcıların yatırımlarının sosyal ve çevresel konular üzerindeki etkilerini anlayıp (*ölçümleme*) gerekli süreçleri uyarlamak ve sonuçları iyileştirmek (*yönetim*) için harekete geçme sürecidir. EÖY, sosyal bilim ve sivil toplum araştırmaları yoluyla gelişmiştir ve, izleme ve değerlendirme (İ&D), sosyal etki ölçümü gibi birçok isim altında uygulanmaktadır. EÖY, Etki Yönetimi Projesi (Impact Investment Project - IMP) ve GIIN tarafından ortak kullanılması nedeniyle etki yatırımı kapsamında benimsenen bir terim haline gelmiştir. EÖY, çeşitli izleme ve değerlendirme yöntemlerinin yanı sıra, derecelendirmeler, temel performans göstergeleri ve mal beyanı gibi finansal muhasebe ve raporlama araçlarını da kullanmaktadır.

Mevcut EÖY girişimlerini incelemeye geçmeden önce, yatırımın asıl "nedenini" anlamak önemlidir. Bunun için belirli etki yatırım hedefleri belirlenerek yatırımcının öncelikli temalarının ve merceklerinin seçilmesi ve amaçlanan hedeflerin, "X desteği sağlarsak, Y ve Z'nin olacağına inanıyoruz" şeklinde açık bir şekilde dile getirilerek bunların nasıl gerçekleştirileceğinin ve bu sonuca neden inanıldığına açıklanması gerekir. Bu bir **değişim teorisi** olup EÖY'de hangi etki araçlarının ve yapılarının kullanılacağına esas teşkil edecek stratejik bir çerçeve görevi görmektedir. Değişim teorisi, yatırımcının etki yatırım stratejisi için bir dayanak noktası görevi gördüğünden etki yatırımının önemli bir unsurudur.

İyi yapılandırılmış bir değişim teorisi ile "neden" sorusundan hareketle, EÖY uygulamaları etkinin nasıl ölçüleceğini ve yönetileceğini ele alır. Etki ölçümlenmesi ve etki yönetimi iki ayrı işleve sahiptir ve birbirlerini tamamlarlar. OECD, bu işlevlerin her birini destekleyen mevcut girişimleri dört geniş grupta toplamaktadır:

1. **İlkeler ve kılavuz:** İlkeler, ortak bir etik anlayış getiren, üzerinde uzlaşmış geniş bir değerler dizisidir. İlkeleri daha fazla detaylandırmak için kılavuza ihtiyaç vardır.

2. **Çerçeveler ve metodolojiler:** Çerçeveler, uygulama aşamasında ilkelere ve kılavuza uygun şekilde çalışmayı kolaylaştıracak bir yapı sağlar. Metodolojiler, ilkeleri belirli bir çerçeve içinde uygulamak için sistematik bir yol çizer ve prosedür oluşturur.

3. **Standartlar, sertifikalar ve derecelendirmeler:** Standartlaştırılmış gereklilikler, uluslararası olarak kabul görmüş bir süreç aracılığıyla mutabık kalınan en iyi uygulamalara dayanmaktadır. Sertifikalar genellikle bir şirketin veya yatırımın belirli bir standardı karşıladığını güvence altına almak için bir üçüncü taraf doğrulaması içerir. Derecelendirmeler, belirli bir standarda ulaşma düzeyinin karşılaştırmalı bir değerlendirmesine dayalı olarak şirketlerin veya yatırımların sıralamasıdır.

4. Metrikler ve göstergeler: Bunlar yatırımları ölçmek, izlemek veya karşılaştırmak için kullanılan standartlaştırılmış sayısal unsurlardır; yatırımcılar ve şirketler tarafından uygulanabilecek olan, standartlaştırılmış, tanımlanmış veya yaygın olarak kullanılan gösterge ve ölçümlerin veri tabanlarıdır.

Bu dört kategoriye göre, etki yatırımında en sık kullanılan EÖY girişimlerinin örnekleri aşağıda sunulmuştur.

Etki Yönetimi Girişimleri

İlkeler ve kılavuzlar	Çerçeveler ve metodolojiler	Standartlar, sertifikalar ve derecelendirmeler	Metrikler ve göstergeler
- Etki Yönetimi için IFC Çalışma Prensipleri - BM Sorumlu Yatırım İlkeleri (UNPRI) - EVPA Etki Yönetimi İlkeleri	- CERISE-IDIA (Etki Odaklı Yatırımcı Değerlendirmesi) - Bir yatırımın etkisini sınıflandırmaya yönelik IMP kılavuzu	- Sosyal Performans Yönetimi için SPTF Evrensel Standartları - UNDP SKA Etki Standartları - Sosyal Değer Sertifikası (1, 2, 3) - Aeris Etki Yönetimi Derecelendirmeleri - IMP + ACT Etki Sınıflandırma Sistemi (ICS)	Yok

Etki Ölçümleme Girişimleri

İlkeler ve kılavuzlar	Çerçeveler ve metodolojiler	Standartlar, sertifikalar ve derecelendirmeler	Metrikler ve göstergeler
- Sürdürülebilir Kalkınma Sonuçlarını Yönetmeye İlişkin Yol Gösterici İlkeler (MfSDR) - Avrupa Sosyal Girişimcilik Uzman Grubu (GECES) - Social Value International (SVI) Sosyal Değer İlkeleri	- SKA'lar - IFC'nin Beklenen Etki Ölçümleme ve İzleme Değerlendirmesi (AEÖY) - JIM - Ortak Etki Ölçümlemesi - EVPA EÖY için beş aşamalı süreç - GECES EÖY için beş aşamalı süreç - Etki Yönetimi Projesi (IMP) Etkinin beş temel boyutu - Yatırımın Sosyal Geri Dönüşü (SROI) çerçevesi - Getiri Etki Oranı (IRR) - Nesta Kanıt Standartları - Yalın Veriler - G8 Etki ölçümü Çalışma Grubu Raporu	- SoDA sosyal veri standartları - EngagedX Yatırım Standartları (EXIST) - Harvard Business School etki ağırlıklı finansal muhasebe - DBSA Çevresel ve sosyal koruma standartları - Değerlendirme İşbirliği Grubu (EKG) Özel Sektör Yatırım İşlemlerinin Değerlendirilmesi İçin Doğru Uygulama Standartları - AB Teknik Uzman Grubu sürdürülebilir finans sınıflandırması - Rainforest Alliance Sertifikası - B – Corp Sertifikasyonu - Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standart Kurulu (SASB) standartları - EDFI Uyumlaştırma girişimi	- Küresel Etki Yatırımı Ağı'nın (GIIN) IRIS Metrik Kataloğu - Özel Sektör Operasyonları için Uyumlaştırılmış Göstergeler (HIPSO) - OECD Dolaysız Dış Yatırım (FDI) Nitelik Göstergeleri - OECD'nin şirketlerin refah üzerindeki etkisinin ölçülmesi

EÖY'nin Yaşam Döngüsü

EÖY, hedef belirleme ile başlayan, veri toplama ve yaklaşımla, analiz ve onaylamaya kadar uzanan ve nihayetinde geleceğe yönelik daha iyi neticelere ulaşmayı ve kararlar almayı sağlayan yinelemeli bir süreçtir. Bu tasarlama, toplama, değerlendirme ve ardından eyleme geçme döngüsü, bir etki yatırım stratejisi ve uygulaması yaratmalıdır. G8 Sosyal Etki Yatırımı Görev Komitesi'nin Etki Ölçümleme Çalışma Grubu, etki ölçümleme sürecinin şu dört aşamasını benimser: Planla, Yap, Değerlendir ve Gözden Geçir.

GIIN'nin en son yayınlanan 2020 Yıllık Etki Yatırımcı Anketi'nde belirtildiği gibi, EÖY girişimleri son on yılda gittikçe gelişmiş ve mevcut araçlar, EÖY döngüsünün farklı aşamalarında farklı amaçlar için daha da stratejik bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. EÖY'ye yönelik yaklaşımlar, özellikle ilkeler ve çerçeveler düzeyinde daha standart hale gelmiş gibi görünse de söz konusu sistemler ve araçlar olduğunda, karşımıza çok çeşitli uygulamaların olduğu, sürekli değişim gösteren bir tablo çıkmaktadır.

EÖY Kullanım Örnekleri

Haziran 2020'de yayınlanan [bu vaka incelemesi](#), Afrika ve Asya'da faaliyet gösteren özel bir büyüme sermayesi yatırım şirketi olan LeapFrog'un Etki Ölçümlemesi ve Yönetimi uygulamasını desteklemek için IRIS+'ı nasıl kullandığını anlatmaktadır. Ele alınan konular arasında Etki Yatırımının Temel Özelliklerinin kabulü ve IRIS+'ın tüm yatırım döngüsü boyunca alınan kararları nasıl etkilediği ile birlikte LeapFrog'un IRIS+ Temel Metrik Dizilerine nasıl uyum sağladığını gösteren belirli bir örnek bulunmaktadır.

Creas, İspanya'nın öncü etki yatırımı şirketlerinden biridir. 2008'de kuruluşundan bu yana Creas, etki ekonomisini teşvik etmek için yatırımcılar, sosyal girişimler ve meslektaşlarıyla birlikte çalışarak İspanyol piyasasının kurulmasına ve büyümesine yardımcı olmuştur. Creas ayrıca etki yatırımları için İspanya Ulusal Danışma Kurulu'nun (NAB) kurulmasına da öncülük etmiş ve İspanya'nın B Corp sertifikalı ilk etki fonu olmuştur. [Bu vaka çalışması](#), bu fonun etkilerini sınıflandırmada, IMP + ACT Etki Sınıflandırma Sistemi'ni nasıl kullandıklarını anlatmaktadır.

İstanbul merkezli yatırım şirketi Idacapital, yatırımlarını uyumlu hale getirmek ve etki ölçüleme stratejilerini ilerletmek için SKA'ları kullanmaktadır. MentalUP yatırım yaptıkları şirketlerden biridir ve onların hikayesi aşağıda yer almaktadır:

MentalUP dijital eğitici oyunlar ile çocukların zihinsel becerilerini geliştirmeye odaklanarak, öğrencilere, ailelerine ve okullarına yönelik eğitim vermekte ve gelişimsel beyin eğitimi için online ve mobil oyunlar üretmektedir/tasarlamaktadır. 100'den fazla ülkede ve 300 okulda 10 milyondan fazla öğrenci tarafından kullanılan MentalUP ürünleri, çocukların zihinsel gelişimi ve akademik başarıları üzerinde büyük olumlu etkiye sahiptir. Oyunlara ek olarak MentalUP, ebeveynlerin çocuklarının zihinsel gelişimlerini takip etmeleri için ayrıntılı raporlar da hazırlamaktadır.

SKA'lar

MentalUP, kapsayıcı ve hakkaniyetli kaliteli eğitim sağlayarak ve herkes için yaşam boyu öğrenme fırsatlarını teşvik ederek Amaç 4'e, eğitici oyunlarını dünyanın dört bir yanındaki çocuklara uygun bir fiyatla sunarak ülke içinde ve farklı ülkeler arasındaki eşitsizliği azaltarak da Amaç 10'a hizmet etmektedir. 2020'nin ilk üç çeyreğinde MentalUP, 700 bini düşük gelirli olmak üzere 1,2 milyon insanın yaşamını etkilemiştir. Aynı dönemde MentalUP'ın, tüm gelir düzeylerindeki kadınlara ulaşması genç kadın ve kız çocuklarına eşit eğitim olanakları sunarak güçlendirmeyi öngören Amaç 5'e uygun hareket ettiğinin göstergesidir.

Finansal durum

Çocukların zihinsel gelişimi üzerindeki etkisine rağmen MentalUP, aynı zamanda mali açıdan gelecek vaat eden bir girişimdir. Yıllık brüt geliri 1 milyon dolardan fazla olan MentalUP, 25 milyon dolarlık bir değeri aşmıştır.

Etki yatırımı bağlamında olmasa da Türkiye'deki süt ve süt ürünleri sektörünün ileri gelen kuruluşlarından biri olan Pınar Süt'ün [Etki Yönetimi Vaka Çalışması](#), kendi sosyal ve çevresel etkilerini ölçmek için bir çerçeve olarak Etki Yönetimi Projesi'nin (IMP) beş temel etki boyutunu nasıl kullandıklarını anlatmaktadır.

Son olarak, Kızlar Sahada Akademisi'nin Social Value International güvencesinden geçmiş [etki raporu](#), Yatırımın Sosyal Getirisi (Social Return on Investment – SROI) yaklaşımının kurumsal esenlik programları konusunda uzmanlaşmış İstanbul merkezli bir şirket olan Actifit'in bir sosyal sorumluluk projesinin sosyal etki ölçümünde nasıl kullanıldığını göstermektedir.

Sonuç

UNDP IICPSD'nin Türkiye'deki etki yatırımları hakkındaki raporu, etki yönetimi ve ölçümlemesinde yerel kapasite eksikliğini detaylandırmakta ve etki ölçümleme yaklaşımlarının tasarlanması ve uygulanması için yerel kapasitenin iyileştirilmesini tavsiye etmektedir. Türkiye'de bir etki yatırımı ekosistemi yaratmanın adımlarından biri olarak etki ölçümlemesi metriklerinin belirlenmesini önermektedir.

Etki ölçümlemesi ve yönetimi alanı, son on yılda EÖY uygulamalarını desteklemek için 150'den fazla araç, kaynak ve yöntem üretmiştir. Herkese uyan tek bir etki yönetimi çerçevesine sahip olmak mümkün olmasa da sektörde mevcut olanlar arasında tutarlılık ve uyum sağlamaya büyük önem verildiği görülmektedir. Türkiye'deki EÖY çabaları, bu girişimleri değerlendirmeli ve genel kabul görmüş ilkeler, çerçeveler ve standartlara uyumlu EÖY uygulamaları tasarlamalı ve hayata geçirmelidir. Sektörlere ve alt sektörlerle bölünmüş çıktılarının ve sonuçlarının standartlaştırılmış tanımlarının yapılmış olduğu, etkiyi ölçmek amacıyla oluşturulmuş metrikler ve göstergeleri kapsayan bir dizi veri tabanı halihazırda mevcuttur. Mümkün olduğunca, mevcut metrik ve göstergelerle uyumlu olmak adına, bu tür kaynaklar, etki ölçümlemesi için metrikler seçilirken referans olarak kullanılmalıdır. Böylelikle yatırımcılar için önemli olan karşılaştırmalı etki verilerinin oluşması sağlanır ve yatırımların karşılaştırılabilirliği artar. Unutulmamalıdır ki, metrikler ve göstergeler tek başlarına değil, ancak ölçümleme hedeflerinin açıkça tanımlandığı sağlam bir etki ölçümleme çerçevesine yerleştirildiklerinde anlamlı ve güçlüdürler.

Yıllar boyunca süren etki ölçümleme çerçevelerini ve metodolojilerini standartlaştırmaya yönelik çabalar göstermiştir ki, birçok nedenden ötürü, tüm amaçlara hizmet edebilecek tek bir metodoloji veya çerçeve bulunmamaktadır. Yatırımcıların etki stratejilerine göre neye ihtiyaç duydukları ile yatırım yapılan kişi veya kurumların etki değerlendirmesi yapmak için sahip oldukları kaynak ve süreçler arasında farklılıklar olabilir. Bu noktada amaç, tek bir etki ölçümleme çerçevesine sahip olunmasından ziyade, farklı ortamlarda ve farklı amaçlarla kullanılacak bir dizi çerçeveye sahip olunmasıdır.

EÖY'de karşılaşılan bir diğer zorluk, göstergeler gibi çıktılarının ötesine geçme ve sonuçları ölçümleme konusundaki ilgi ve çaba eksikliğidir. Sonuç verilerinin yokluğunda bir yatırımın veya bir girişimin yararlanıcılarının yaşamları üzerindeki etkisini anlamak mümkün olmadığından, bu konudaki eksiklik etki yatırımının asıl amacını geçersiz kılmaktadır. Türkiye'nin EÖY uygulamalarında ilk günlerden itibaren sonucu anlama odaklı bir yaklaşım kurma ve bunu sağlam temellere oturtma fırsatı vardır.

Son on yılda edinilen bilgi ve tecrübelerle istinaden finansal verileri ve etki verilerini entegre etme eğiliminin ortaya çıktığı görülmektedir. Bunun amacı iki tür veri arasındaki ilişkiyi anlamak ve bunu daha verimli bir şekilde raporlamaktır. Etki Yönetimi Projesi (Impact Management Project)'nin Impact Frontiers girişimi, etkinin finansal çerçevelere, süreçlere ve karar alma sürecine entegrasyonunu ilerletmek için yatırımcılar ve sektörün oluşmasına katkıda bulunanlar arasında aktif bir öğrenme ve inovasyon iş birliği gelişmesine önayak olmaktadır. Türkiye'nin henüz yeni gelişen etki yatırım sektörü, EÖY kültürünü bu eğilim üzerine inşa etmek için avantajlı bir konumdadır.

Referans Listesi

GIIN (2016), Achieving the Sustainable Development Goals: The Role of Impact Investing¹

GIIN, Core Characteristics of Impact Investing²

GIIN, What you need to know about impact investing³

[GIIN, \(2020\), Annual Impact Investor Survey⁴](#)

OECD (2019), Social Impact Investment, The Impact Imperative for Sustainable Development⁵

OECD (2020), Managing and measuring the impact of sustainable investments⁶ UNDP IICPSD

(2019), The Impact Investing Ecosystem in Turkey⁷

Rockefeller Philanthropy Advisors, Impact Investing Handbook⁸

NPC (2018), Measuring Impact⁹

---

¹https://thegiin.org/assets/GIIN_Impact%20InvestingSDGs_Finalprofiles_webfile.pdf

²<https://thegiin.org/characteristics>

³<https://thegiin.org/impact-investing/need-to-know/>

⁴<https://thegiin.org/research/publication/impinv-survey-2020>

⁵<https://www.oecd.org/development/social-impact-investment-2019-9789264311299-en.htm>

⁶<https://www.oecd.org/publications/managing-and-measuring-the-impact-of-sustainable-investments-2ff2b2f4-en.htm>

⁷<https://www.iicpsd.undp.org/content/istanbul/en/home/library/the-impact-investing-ecosystem-in-turkey.html>

⁸<https://www.rockpa.org/guide/impact-investing-handbook/>

⁹www.thinknpc.org/wp-content/uploads/2018/07/IMWG_Measuring-Impact1.pdf